

Na sterk debat gaat Kamala Harris vol zelfvertrouwen op pad, maar de buit is nog lang niet binnen

Kamala Harris debatteerde deze week goed, maar in peilingen gaat ze nog altijd min of meer gelijk op met Donald Trump. De Amerikaanse verkiezingsstrijd is nog lang niet gestreden en het scenario-Hillary Clinton is een boze wolk die boven haar campagne hangt.

Karlijn van Houwelingen 15-09-24, 06:00

De Amerikaanse presidentscampagne gaat na het televisiedebat van deze week de eindfase in. Zowel Trump als Harris zijn dit weekend op campagne in belangrijke *swing states*. Trump trekt naar het westen voor evenementen in Nevada en Arizona, Harris begint in Pennsylvania.

Daar blijft veel werk te doen. In Bucks County, een doorslaggevend district in die doorslaggevende staat, twijfelt makelaar Lynne Kelleher al maanden over haar stemkeuze. Ze is van oudsher Republikein, maar vindt de partij onder Trump veel te radicaal. Het beleid van de Democraten is meestal ook niet het hare, al vindt ze legale abortus belangrijk. Over Harris wist ze eerder deze zomer nog niet genoeg. Deze week heeft ze naar het debat gekeken, maar ze is er nog niet uit, laat ze weten. „Ik twijfel nog steeds!”

Enig zelfvertrouwen

Harris gaat op pad met enig zelfvertrouwen, want de meeste kijkers gaven na afloop van het debat aan dat ze vonden dat zij daarin beter presteerde dan Donald Trump. Maar dat zegt nog niet zoveel. In 2016 domineerde Hillary Clinton op een vergelijkbare manier een debat met Trump. Zij deed zelfverzekerd plannen uit de doeken, hij viel haar schreeuwerig in de rede. Een paar maanden later won Trump de verkiezingen.

Harris doet het een stuk beter dan voorganger Joe Biden voordat hij uit de race stapte, maar haar opmars in kiezersonderzoeken was in de dagen voor het debat tot stilstand gekomen. In de eerste peilingen van ná het debat doet Harris het goed. Ipsos, bijvoorbeeld, maakt bekend dat 47 procent van de ondervraagden deze week Harris steunt, tegen 42 procent voor Trump.



▲ Veel Amerikanen bekeken het debat van afgelopen week in een bar of restaurant, zoals hier in Miami. © AP

Maar kenners waarschuwen: dat is een peiling waarin Harris altijd wat beter scoort dan in andere onderzoeken, dus vermoedelijk zorgt de methode voor een vertekend beeld. Gemiddelden zeggen meer, en daarin is het verschil kleiner. De website FiveThirtyEight geeft Harris een voorsprong van gemiddeld 2,8 procentpunt, RealClearPolitics houdt het op slechts 1,5.

Bovendien telt in de VS niet wie de meeste stemmen krijgt. De uitslag is een optelsom van lokale verkiezingen in alle 50 staten, samengebracht in het zogeheten 'kiescollege'. Wie daarin 270 kiesmannen haalt, wordt president. In de meeste staten is al duidelijk wie wint, in zeven staten spant het er nog om. Die zeven staten, de zogenaamde *swing states*, bepalen de uitslag.

En daar liggen de peilingen zo dicht bij elkaar dat er eigenlijk nog geen zinnig woord over de winnaar te zeggen is. Kyle Kondik, kenner van kiezersonderzoeken aan de Universiteit van Virginia, concludeert op basis van gemiddelden dat het verschil in vier strijdstaten zelfs minder dan een halve procentpunt is - miniem dus.

In de meeste *swing states* scoort Harris deze week iets slechter dan Biden vier jaar geleden. En let wel, de Democratische kandidaten die het in 2016 en 2020 tegen Trump opnamen, scoorden in werkelijkheid slechter dan de peilingen vooraf suggereerden. Of dat nu weer gebeurt zullen we pas weten na de verkiezingsdag op 5 november.

Profeet van de verkiezingen

Eén man geldt in de VS als de profeet van de presidentsverkiezingen, historicus Allan Lichtman. Hij ontwikkelde een model met dertien vragen over de stand van het land en de prestaties van de zittende partij in het Witte Huis. Daarmee zat hij bij negen van de afgelopen tien presidentsverkiezingen goed. Deze week maakte hij bekend dat hij denkt dat Kamala Harris gaat winnen.

Maar de presidentscampagne is dit jaar ongewoon: een van de kandidaten werd veroordeeld, er was een moordpoging en een kandidaatswissel maakt de campagne korter dan ooit. Veel Amerikanen hebben geen goed beeld van de vrouw die Biden vervangt, Kamala Harris. Voorafgaand aan het debat zei maar liefst 31 procent van de ondervraagde kiezers in een peiling van *The New York Times* dat ze meer over haar willen weten. Dat betekent dat kiezers nog steeds van gedachten kunnen veranderen.